

ROZPOCZĘCIE ROKU SZOPENOWSKIEGO

21 lutego b.r. odbyło się w gmachu Rady Państwa w Warszawie uroczyste otwarcie Roku Szopenowskiego w obecności Prezydenta Rzeczypospolitej, Ob. Bolesława Bierut a i pod przewodnictwem Prezesa Rady Ministrów, Ob. Józefa Cyrankiewicza. Następnego dnia uroczystości Roku Szopenowskiego miały miejsce w Żelazowej Woli pod Warszawą — w domu, gdzie urodził się wielki muzyk polski oraz w sali „Roma” w Warszawie.

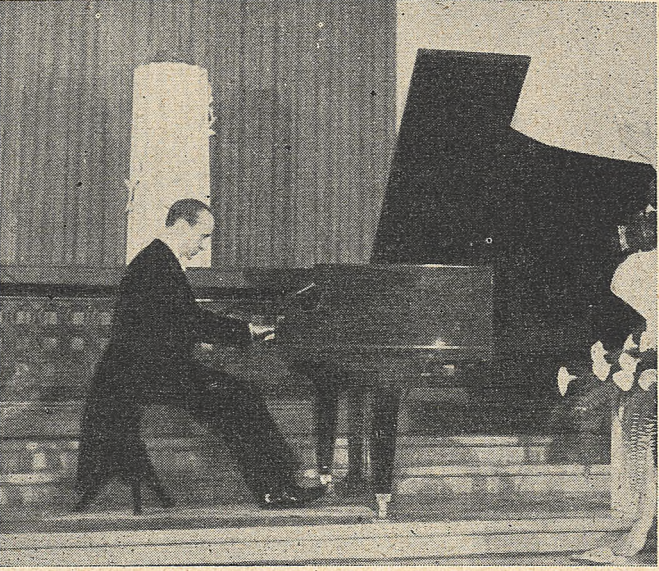

Foto — Film Polski

Uroczysta inauguracja Roku Szopenowskiego odbyła się w obecności Wysokiego Protektora, Prezydenta Rzeczypospolitej Ob. Bolesława Bieruta. Przemówienie inauguracyjne wygłosił Prezydent R. P., po czym referat o twórczości Szopena odczytał prof. Bolesław Woytowicz. Na zakończenie uroczystości prof. Henryk Sztompka odegrał kilka utworów Szopena.

S. K. R. K. RADIOFONIZUJE SZKOŁY

S. K. R. K. rozwija coraz bardziej ożywioną działalność. Specjalne kredyty pozwoliły na radiofonizowanie dzielnic robotniczych, których mieszkańcy po znizonych cenach otrzymali setki głośników. Największy nacisk kładzie się jednak na włączenie do sieci radiowej szkół warszawskich, świetlic i większych zakładów pracy.

S. K. R. K. w 1948 r. przeprowadził kosztem 80 mil. zł radiofoniczną pomań 2.000 szkół, z czego 300 szkół otrzymało zbiorowe urządzenia radiowe złożone z jednego aparatu odbiorczego z mikrofonem i adapterem oraz kilku lub kilkunastu głośników. Z sumy tej połowa pochodziła z subwencji Prezydium Rady Ministrów i Ministerstwa Oświaty, resztę

W ciągu Roku Szopenowskiego Polskie Radio, niezależnie od transmisji większości imprez muzycznych organizowanych przez komitet obchodu jubileuszu, nadawać będzie własne audycje, jak np. cykl „Żywe wydanie dzieł Szopena”, „Opowieści o Szopenie”, „Koncerty historyczne” itp. „Żywe wydanie dzieł Szopena” polegać będzie na tym, że przed mikrofonem P. R. wykonane zostaną wszystkie bez wyjątku — wydane i niewydane — utwory Szopena. Audycje te usłyszymy w każdą środę i niedzielę od godziny 18.30 do 20.00. Wykonawcami będą najwybitniejsi muzycy polscy.

„Koncerty historyczne” odbędą się w rocznice koncertów Szopena, które miał on w różnych miastach Europy. Polskie Radio transmitować będzie program dokładnie taki sam, jaki był wykonywany w czasie koncertu z udziałem Szopena oraz — w miarę możliwości — z tego samego miasta, gdzie grał niegdyś Szopen. Tak więc dnia 17 marca, w rocznicę pierwszego koncertu publicznego Szopena w Warszawie, Polskie Radio transmitować będzie audycję z Warszawy. W rocznicę koncertu w Londynie będzie miała miejsce transmisja z Londynu, a paryskiego — z Paryża itp.

Celem zapoznania radiosłuchaczy z życiem i twórczością Szopena w każdą środę o godzinie 21.00 Łódź nadawać będzie audycję słowno — muzyczną pt. „Opowieści o Szopenie” w opracowaniu prof. Adama Czartkowskiego, która powtarzana jest w czwartek o godz. 9.00. W formie ciekawej, barwnej opowieści, urozmaiconej muzyką Szopena, usłyszymy najrozmaitsze szczegóły z życia genialnego Polaka.

zaś uzyskana z dotacji Wojewódzkich, Powiatowych i Gminnych Rad Narodowych. W roku 1949 S. K. R. K. radiofonizuje 8 tysięcy szkół.

Staraniem S. K. R. K. w pierwszych dniach lutego szkoły otrzymały 20 nowych radioodbiorników produkcji czechosłowackiej firmy „Tesla”. Są to dobre i silne aparaty, dostosowane do przyłączenia dodatkowych głośników. Radioodbiorniki otrzymały szkoły mieszczące się w dużych budynkach i dysponujące większą ilością sal wykładowych. Pozwoli to na zainstalowanie w każdej klasie głośnika. Koszt aparatu pokrywa w części S. K. R. K.

CENTRALNY URZĄD RADIOFONII

Na 53 posiedzeniu Sejmu R. P., które odbyło się w dniu 4 lutego br., po sprawozdaniu Komisji Kultury i Sztuki oraz Komunikacji i Poczty Sejm przyjął projekt ustawy o utworzeniu i zakresie działania Centralnego Urzędu Radiofonii.

Utworzenie Centralnego Urzędu Radiofonii zamyka pierwszy powojenny okres odbudowy radiofonii polskiej i stanowi przejście do nowego okresu planowej rozbudowy.

Pomimo olbrzymiego zniszczenia radiofonii polskiej dokonanego w czasie wojny, odbudowa urządzeń technicznych dała w rezultacie obsłużenie całego obszaru państwa programem radiowym.

Dotychczas sprawami radiofonii i telewizji zajmowały się trzy resorty ministerialne. Sprawy administracyjne, organizacyjne i finansowe, po przeniesieniu Ministerstwa Informacji i Propagandy, podlegały bezpośrednio Prezesowi Rady Ministrów, sprawy programowo-repertuarowe Ministrowi Kultury i Sztuki, zaś nadzór techniczny, gospodarka falami radiowymi i udzielanie zezwoleń na instalacje radiowe należały do kompetencji Ministra Poczty i Telekomunikacji.

Obecnie naczelnym organem powołanym do wykonywania wyłącznego prawa Państwa w zakresie radiofonii i telewizji dla powszechnego odbioru będzie Centralny Urząd Radiofonii, podległy bezpośrednio Prezesowi Rady Mini-

strów. C. U. R. jest więc jak gdyby ministerstwem radiofonii.

W ramach C.U.R. istnieć będą dwie zasadnicze gałęzie działania. Jedna — to tworzenie programu i nadawanie go; zadanie to wykonywać będzie Polskie Radio, dysponujące stacjami nadawczymi, rozgłośniami i studiami. Druga gałąź obejmie zagadnienie radiofonicznej kraj, tzn. umożliwienie jak najszerszym rzeszom obywateli odbieranie programów opracowanych i nadawanych przez Polskie Radio. Osiągnięto się to dzięki szerokiej rozbudowie radiofonii przewodowej oraz budowie i rozprawdzeniu odbiorników indywidualnych, wreszcie — megafonizacji terenu.

Dyrekcja Radiofoniczacji czuwać będzie nad produkcją i importem sprzętu radiowego, koordynować i planować zapotrzebowania w tym kierunku. Stanie się ona centralną komórką planowania dla przemysłu radiotechnicznego.

Dotychczasowe dyrekcje okręgowe Polskiego Radia zostaną rozdzielone. Lokalne rozgłośnie podlegać będą Dyrekcji Programowej, wszystkie zaś pozostałe działy staną się częścią Dyrekcji Radiofoniczacji i czuwać będą nad radiofonicznością swego okręgu. Dotychczasowa ścisła współpraca dyrekcji technicznej i handlowej Polskiego Radia z S.K.R.K. stworzy doskonałe podstawy wnikliwego zrozumienia potrzeb terenu. Współpraca ta będzie się rozwijać i zacieśniać w dalszym ciągu w ramach nowoutworzonej organizacji.

Audycje szkolne

W poniedziałki, środy i piątki Polskie Radio nadaje audycje dla szkół o godz. 8.55 dla klas starszych, zaś o godz. 11.40 dla klas młodszych.

W marcu uczniowie klas młodszych szkół podstawowych, niezależnie od audycji cyklicznych, usłyszą następujące ciekawsze pogadanki i słuchowiska:

11 — „Pierwsza podróż na około świata” — pogadanka Michała Wieckowskiego o wyprawach odkrywczych Jamesa Cooka; 16 — „Miki — anarchista” — opowiadanie Antyniny Zabińskiej o psotnej małpce z Zoo; 21 — „Indyjskie jajo” — słuchowisko w/g fragmentów bajki Zbigniewa Siolarka; 23 — „Historia jednej piosenki” — audycja słowno-muzyczna Edmunda Rezlera; 25 — „Pregowany drapieżca” — pogadanka dra Zabińskiego o tygrysie.

Oto ciekawsze audycje dla uczniów klas starszych:

11 — „O roku nieboraku” — pogadanka dra Zabińskiego; 14 — „W rocznicę śmierci Karola Marksa”; 16 — „Paśi staronieljska” — słuchowisko Hanny Januszewskiej; 18 — „Komuna paryska” — pogadanka Stanisława Stampfla; 21 — „Marzanka śląska” — słuchowisko Małgorzaty Sterbówny; 23 — Audycja poświęcona pamięci gen. Karola Świerczewskiego; 30 — „W Kujawskiej warzełni soli” — słuchowisko w oprac. Dereżyńskich.

chowisko Małgorzaty Sterbówny; 23 — Audycja poświęcona pamięci gen. Karola Świerczewskiego; 30 — „W Kujawskiej warzełni soli” — słuchowisko w oprac. Dereżyńskich.

Wszyscy, którzy pilnie słuchają audycji o instrumentach muzycznych, bez trudu powiedzą, na czym gra tych czterech pociesznych muzykantów.

GAZETKA RADIOWA

Nr 3 (19)

Warszawa, Marzec 1949 rok

Rok III

Milion abonentów P. R.

Po przeprowadzeniu dokładnych obliczeń przez Wydział Kontroli Abonentów P. R. okazało się, że ilość zarejestrowanych radiowych urządzeń odbiorczych w Polsce przekroczyła 1.000.000. Tym szczyśliwym milionowym abonentem został robotnik rolny, ob. Kazimierz Szymański ze wsi Rajkowy, powiatu tczewskiego. Pierwszym zaś, który rozpoczął drugi milion — robotnik, hutnik ob. Hubert Mosz z Żor, pow. rybnickiego. Polskie Radio zaprosiło ich obu do Warszawy, aby im uroczystie wręczyć nagrodę pieniężną w wysokości 125.000 zł, dla milionowego radiabonenta oraz 75.000 zł dla milion pierwszego.

Uroczyste wręczenie nagród milionowym abonentom nastąpiło nie w czasie jakiegś nudnej oficjalnej uroczystości, ale podczas zabawy. W sali Min. Bezpieczeństwa odbywała się wieczorem 19 lutego transmitowana przez radio zabawa dla pracowników P. R., na której w przerwie między jednym tańcem a drugim zaproszono miłych gości do mikrofonu, aby wręczyć im nagrodę. Dyr. Zawadzki w imieniu Polskiego Radia życzył im owocnej pracy i dobrego wykorzystania nagrody, ob. ob. Mosz i Szymański, życzyli zaś Polskiemu Radiu jak najszybszego osiągnięcia drugiego miliona.

Zdobycia milionowego abonenta P. R. nie można w żadnym razie porównać z tym samym osiągnięciem w okresie przedwojennym. Przedwojenne Radio na milionowego abonenta pracowało 13 lat — obecnie, w okresie katastrofalnych zniszczeń i braków w zakresie nadawczego i odbiorczego sprzętu radiowego — Polskie Radio pracowało nieco więcej niż 4 lata.

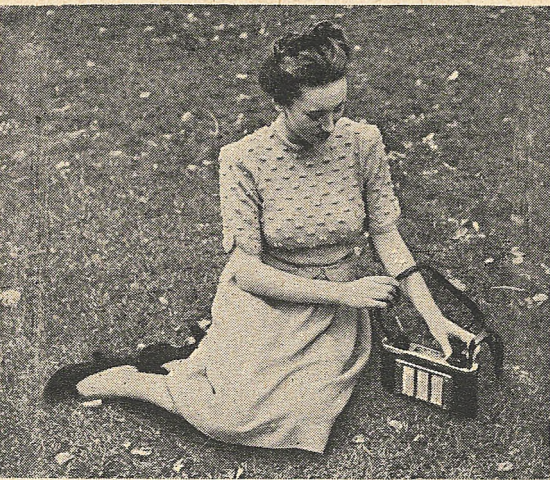
Nie należy równocześnie zapominać, że w przedwojennym milionie abonentów było nieco więcej niż 600.000 aparatów lampowych, a te czyrę Polskie Radio przekroczyło, mając zareje-

strowanych 669.000 odbiorników lampowych już w trzecim kwartale roku ubiegłego. Tak imponujący rozwój radiofonii polskiej zawdzięczać należy odmiennym założeniom Odrodzonego Radia Polskiego. Radio przedwojenne traktowane było jako instytucja dochodowa i troszczyło się o zaspokojenie potrzeb nielicznej tylko grupy radiosłuchaczy, nadając program, który nie mógł zainteresować szerokich rzesz świata pracy.

Milionowy i milion pierwszy abonent Polskiego Radia — robotnik rolny i hutnik, świadczą o tym, że obecna, bardziej słuszna polityka radiofonicznej kraj na celu dostarczenie radia wszystkim pracującym wsi i miasta. Dziś radio stało się dostępne dla najszerszych mas ludowych, niosąc uświadomienie społeczne i polityczne, naukę i sztukę do mieszkań robotniczych i chłopskich, do świetlic i szkół.

Przekroczenie pierwszego miliona abonentów P. R. stanowi pierwszy poważny etap w rozwoju radiofonii polskiej. Już w 1951 r. Radio Polskie poprzez współpracę z przemysłem radiofonicznym i rozbudowę cieszącą się coraz większą popularnością radiofonii przewodowej, osiągnie dwa miliony abonentów, by w końcu planu 6-letniego osiągnąć imponującą sumę 3,5 miliona abonentów.

CIEKAWOSTKI...

muzykę dobrą. Dźwięnie to zostaje ocenione przez coraz większą ilość piszących.

A oto fragment listu ucznia liceum z Warszawy:

„Z przyjemnością musimy zaznaczyć, że Polskie Radio stara się o udostępnienie muzyki to bardzo szerokim zakresie. Nie tylko poznajemy dokładnie utwory kompozytorów o ustalonej sławie, grane przez najlepszych mistrzów, ale — jak ostatnio — dano nam możliwość usłyszenia także utworu młodego kompozytora Włodzimierza Kotarskiego w wykonaniu orkiestry smyczkowej Polskiego Radia i solistów Drewniakówny. Utwór i wykonanie były wprost nadzwyczajne, tak że audycję tę można śmiało nazwać biesiadą muzyczną”.

Miły list otrzymało Biuro Studiów także na temat audycji dziecięcych. Student z Torunia, p. Zbigniew R., pisze, że

„audycje dla dzieci są na najwyższym poziomie. Dobrze dobrane teksty, doskonały artyści i całość świetnie wyreżyserowana sprawiają, że nie tylko dzieci, ale i dorośli słuchają ich z przyjemnością”.

Prosimy wszystkich naszych radiosłuchaczy o nadsyłanie uwag na temat wysłuchanych audycji do Biura Studiów pod adresem: Warszawa, ulica Myśliwiecka 5.

Chór i Orkiestra rozgłosi Krakowskiej Polskiego Radia pod dyрекcją Jerzego Gerta. Zespół ten powstał jesienią 1947 r. i brał udział w pierwszym Międzynarodowym Radiowym Festiwalu Muzyki Słowińskiej. Obecnie chór i orkiestra zostały znacznie zwiększone. W ich wykonaniu radiosłuchacze słuchają koncertów muzyki popularnej. Dzięki tym występom szerokie rzesze publiczności zapoznają się z najcenniejszymi piosenkami polskimi i zagranicznymi.

W marcu br. bawiła na występach w Polsce Orkiestra Symfoniczna Radia Praskiego pod dyr. Karola Ancerla i Aloisa Klima oraz wybitna pianistka Vera Rzepkova. Przewidywany jest w br. przyjazd Chóru Radia Czechosłowackiego oraz gościnne występy najwybitniejszych instrumentalistów.

W tygodniu Przyjaźni Polsko-Czechosłowackiej, który rozpoczyna się w poniedziałek dnia 7 bm., Polskie Radio nada szereg audycji słownych i muzycznych poświęconych bratnim narodom.

WARTO WIEDZIEĆ

Łączność między radiostacjami

Wiele osób przypuszcza, że międzynarodowe koncerty wymienne transmitowane są drogą radiową. Myślą one, że nawet łączność między radiostacjami krajowymi zachowywana jest jedynie na falach eteru. W rzeczywistości takie połączenie między radiostacjami jest nawiązywane bardzo rzadko i jedynie w sporadycznych wypadkach. Wyłącznie atmosferyczne objawiające się w trzaskach i gzygach w odbiorze nie pozwoliłyby wówczas nawet najbardziej zapalonemu radiosłuchaczowi na słuchanie audycji.

Radiostacje zazwyczaj połączone są między sobą specjalnym kablem radiowym, po którym przekazywane są audycje zupełnie podobnie, jak rozmowy telefoniczne.

Jakość odbioru zależy też od tego, czy kabel radiowy przeprowadzony jest pod ziemią, czy też na powierzchni. W wypadku linii podziemnej warunki atmosferyczne nie wpływają wcale na jakość przekazywanego dźwięku. Natomiast przy liniach napowietrznych każdy przymrozek czy też burza powoduje silne zakłócenie i szmery.

Kabel taki różni się swoim gatunkiem i izolacją od przewodu telefonicznego, który służy jedynie do rozmów. Bardzo często sieć telefoniczna posiada specjalne linie, zarezerwowane dla radia. We wszystkich krajach europejskich linie telefoniczne i kable radiofoniczne znajdują się pod zarządem pocztowym. Organizowane więc koncerty międzynarodowych jest możliwe tylko przy bardzo czynnej pomocy rządów poczt w każdym kraju.

Radiofonia polska posiada dotychczas jeden tylko kabel radiowy, łączący rozgłośnie Polskiego Radia z radiostacjami zagranicznymi, a mianowicie z Pragą Czeską przez Morawską Ostrawę, Mysłowice, Bielsk i Katowice.

Radiofonia czechosłowacka posiada połączenie kablowe z innymi radiofoniami zagranicznymi. Dzięki temu np. koncerty szopenowskie mogą być przekazywane przez Czechosłowację dalej, a mianowicie do radiostacji węgierskich, angielskich i innych.

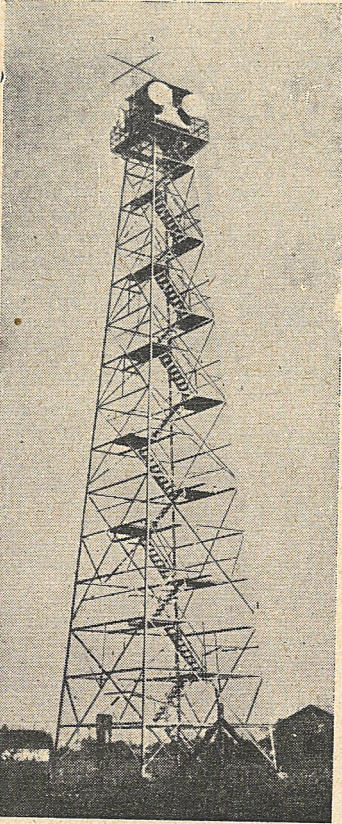
Jest jeszcze jeden sposób przekazywania audycji na dalekie odległości. Przed wojną polskie audycje

dla krajów zamorskich transmitowane były przez stacje krótkofalowe.

W wypadku dobrych warunków atmosferycznych i dobrze ustawionej anteny kierunkowej, można było zapewnić dobrą słyszalność radiostacji polskich aż w Ameryce.

Polskie Radio już w roku przyszłym będzie rozporządzało silnym Centrum Krótkofalowym, przy pomocy którego audycje informacyjne dla zagranicy i międzynarodowe koncerty słyszane będą na całym świecie.

Ostatnio wprowadzana jest stopniowo tzw. bezprzewodowa telefonia wielokrotna. Polega ona na przekazywaniu od stacji do stacji fal ultrakrótkich, które rozchodzą się prostoliniennie. Na wysokim maszynie radiowym zainstalowane są aparaty odbiorczo — nadawcze, przyjmujące fale nadsyłane przez sąsiednią stację. W ten sposób można przesyłać audycje na wielkie odległości bez konieczności budowy linii radiofonicznych, lecz tylko kilka podstawczy przekazywanych. Funkcjonowanie bezprzewodowej telefonii wielokrotnej przypomina grę „podaj dalej”.

EGZAMIN Z JEZYKA ROSYJSKIEGO DLA SŁUCHACZY LEKCJI RADIOWYCH

26 lutego Polskie Radio nadało ostatnią lekcję języka rosyjskiego. Obecnie ogłoszona została dwutygodniowa przerwa.

W poniedziałek 14 marca, o godz. 7,25 i we wtorek, o godz. 18.00 podyktowane będą pytania, opracowane na podstawie dotychczas nadawanych lekcji. Pytania te będą podstawą do przyszłego egzaminu.

Odpowiedzi na pytania należy nadsyłać najpóźniej do dnia 1 kwietnia bieżącego roku pod adresem: „Polskie Radio”, Warszawa, Myśliwiecka 3-5-7, Wydział Oświatowy, „Lekcje języka rosyjskiego”.

Osoby, pragnące otrzymać zaświadczenia o ukończeniu kursu, muszą się poddać egzaminowi

przed komisją, złożoną z przedstawicieli danego Kuratorium Okręgu Szkolnego oraz Polskiego Radia.

Pisemne zgłoszenia, z podaniem swego adresu i zawodu, należy nadsyłać jednocześnie z odpowiedzią na pytania egzaminacyjne.

Tygodnik „Radio i Świat” zamieszczał tekst lekcji języka rosyjskiego w formie wkładki do każdego numeru. W numerze 9 (184) znajduje się ostatnia wkładka. Radiosłuchacze, którzy chcą uzupełnić brakujące im lekcje, mogą je otrzymać po porozumieniu się z Administracją. Adres: Warszawa, ul. Noakowskiego 20.

DALEKO OD MOSKWY

Polskie Radio, po zakończeniu czytania „Stare i Nowe” Lucjana Rudnickiego, rozpoczyna nadawanie powieści współczesnego pisarza radzieckiego Wasyla Ażejewa „Daleko od Moskwy” w przekładzie Mariana Ruth-Buckowskiego.

Pracownicy przemysłu radzieckiego w tej wojnie musieli okazać nie mniej charakteru i bohaterstwa, niż ci, co stali na linii frontu. Powieść Ażejewa jest pierwszym, na dużą miarę zakrojonym dziełem literackim, poświęconym temu tematowi. Jest to powieść o pracy, powieść o budowie — i to skłania wołało nie dzisiaj tak wielkie zainteresowanie.

Temat powieści Ażejewa jest zacierpnięty z przeżyć i obserwacji autora w przemyśle radzieckim na Dalekim Wschodzie. Podczas ostatniej wojny, na początku działań wojennych stanęło przed Związkiem Radzieckim zadanie: w ciągu roku należy zbudować tysiące kilometrów rurociągu dla najszybszego dostarczenia ropy ze złóż na wyspie Tajśi, na Dalekim Wschodzie. Pracowni projekt przewidywał trzy lata pracy. Wobec tego postawiono na czele budowy nowe kierownictwo, które miało trzykrotnie skrócić czas wykonania robot.

Oto sytuacja, która jest punktem wyjścia powieści Ażejewa. Akcja „Daleko od Moskwy” toczy się zimą 1941 roku.

Dla czytelników dzisiejszych ta powieść o wysiłku i zwycięstwie dużego zespołu pracowników, wal-

czących ze słabością człowieka i srogością natury w polarną tajdę — jest ciekawa. Niezależnie od tego pochłania czytelnika ogólniejszy problem książki: mobilizacja w człowieku najwyższych sił jego charakteru dla twórczej pracy w służbie sprawy socjalizmu.

Aparatura kontrolna i nadawcza Centrum Telewizyjnego w Moskwie. Radiotechnika i telewizja radziecka, która świetnie rozwijała się już w okresie przedwojennym, dotychczas odbudowała całkowicie zniszczone stacje i urządzenia nadawcze i rozpo częła realizowanie nowego, zakrojonego na szeroką skalę planu 5-letniego.

Powieść będzie nadawana w kolejnych odcinkach w poniedziałki, środy, piątki o godz. 18.35 i powtarzana we wtorki, czwartki, soboty o godz. 8.30.

Pierwsza audycja nadana zostanie w sobotę dnia 12 marca.

Prenumeratę za „Gazetkę Radiową” w wysokości

50 zł. — kwartalnie, lub 200 zł. — rocznie,

należy wpłacać na konto Administracji tygodnika „Radio i Świat”, P. K. O. nr. I-7520, zaznaczając na odwrocie przekazu: Prenumerata „Gazetki Radiowej”.

